

Dokument nr. 8:30

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Per Ove Width, Per Roar Bredvold og Henning Skumsvoll

Forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Per Ove Width, Per Roar Bredvold og Henning Skumsvoll om å opprette en forsvarskommisjon for å gjennomgå Forsvarets rolle og rammer i den nye sikkerhetspolitiske situasjonen

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har i Norge vært oppnevnt forsvarskommisjoner ved kongelig resolusjon for å vurdere og eventuelt foreslå endringer i Forsvarets organisasjon. Forsvarskommisjonen av 1920 førte til en ny forsvarsordning i 1927. Forsvarskommisjonen av 1946 med sin innstilling av 1949, dannet grunnlaget for gjenoppbyggingen av det norske forsvar. Forsvarskommisjonen av 1974 (innstilling 1978) vurderte Forsvarets plassutforming, oppgaver og struktur fram til 1990. Forsvarskommisjonen av 1990 (FK-90) (innstilling 16/3 1992) la grunnlaget for utvikling av Forsvaret fram mot år 2000.

Norge står i dag overfor nye og andre sikkerhetspolitiske utfordringer enn vi hadde i 1990. I nordområdene har vi store ressursforekomster både i og under havet. Norge har et forvaltningsansvar for disse enorme ressursene, og dette har innvirkning på vårt behov for tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nordområdene og ellers på vår kontinentalsokkel. Vi må erkjenne at deler av nordområdene er et omstridt område og det er derfor viktig å ha en gjennomgripende strategi for hvordan vår forsvars-, sikkerhets- og utenrikspolitikk skal ses i forhold til våre nye utfordringer for Forsvaret.

Forsvaret har de senere år gjennomgått store omveltninger i form av organisasjonsendringer og konseptuelle nyvalg. Forsvarets tilstedeværelse i Nord-

Norge er kraftig redusert, både personellmessig og når det gjelder sjømilitær tilstedeværelse. Hærens reduserte tilstedeværelse og størrelse innvirker på Norges mulighet til å ivareta NATOs interesser i nordområdene. Det at Russland reduserer sine grensestyrker betydelig innvirker på Norges behov for grensekontroll. Ved å redusere Forsvarets tilstedeværelse i Nord-Norge, reduserer vi også vår mulighet til å overvåke og kontrollere våre grenser i nord. Luftforsvaret har enorme utfordringer i tiden fremover i forhold til nye konseptuelle strategier og krav om endrede reaksjonsmønstre fra NATO og også FN. I årene som kommer vil Norge måtte påregne å kunne bidra i større grad med kapasiteter både fra kampfly, overvåkings- og transportfly. Som følge av stadig nye krav fra våre allierte og nyutvikling av nye luftstridsplattformer og kapasiteter, vil det være nødvendig å foreta en langsiktig vurdering for hvorledes Luftforsvaret i fremtiden skal fremstå. Forsvarets stadige fokus på utenlandsoperasjoner har endret utdannings- og tjenestemønsteret i Forsvaret. Dette sammen med de stadig reduserte bevilgningene til Forsvaret, har fremtvunget kraftige kutt både i tilstedeværelse og aktivitet generelt i Forsvarets organisasjon.

Forsvaret har nå behov for å få en langsiktig strategi for hvordan fremtidens forsvar skal være. Blant annet hvor stor organisasjonen skal være, hvor store ressurser som må bevilges, samt størrelse på organisasjonen og materiellet som skal inngå i det fremtidige forsvar. Det er av avgjørende betydning å få avklart hvilke oppgaver Forsvaret skal ha i fremtiden, og hvordan dette vil påvirke Forsvarets organisasjon slik vi kjenner den i dag. Økonomisk langtidstenkning må ligge i bunnen for en vurdering av det fremtidige forsvar, det er viktig at budsjetter som vedtas i Stortinget reflekterer den organisasjon og de oppgaver Forsvaret får i fremtiden. Dette vil være en pekepinn for fremtidige storting om hva som må bevil-

ges for å opprettholde en organisasjon av et gitt omfang.

Dagens trusselbilde er også endret med hensyn til den nye trusselen fra terrororganisasjoner og andre ekstremister som ønsker å bryte ned vår samfunnsstruktur, og å ødelegge våre samfunnsverdier og kultur. Forsvaret får en stadig viktigere rolle overfor trusler som tidligere lå utenfor Forsvarets hovedoppgaver. Dette virker inn på Forsvarets aktivitet og tjeneste og vil derfor i fremtiden ha en sterk innvirkning på Forsvarets fremtidige oppgaver og struktur.

Samfunnssikkerhetsbegrepet er også kommet sterkt frem i den senere tid. Forsvarets rolle i samfunnssikkerhetsbildet er betydelig, og må derfor også i sterk grad tas hensyn til i forhold til fremtidige oppgaver og derved også lokaliseringer av Forsvarets organisasjon og tjeneste.

Det er derfor nå tid for å opprette en ny og bredt sammensatt forsvarskommisjon som ser på Forsvarets rolle i fremtidens Norge ut fra de faktorer vi i dag kjenner og med blick for morgendagens utfordringer.

En forsvarskommisjon må ikke forveksles eller sees i sammenheng med den kommende forsvarsstudien. Forsvarsstudie 07 skal sette forsvarssjefen i stand til å fremme et helhetlig fagmilitært råd til forsvarsministeren og Regjeringen for Forsvarets utvikling i perioden 2009-2012. Dette er ikke en utredning foretatt på politisk grunnlag, og vil således ikke være godt nok politisk forankret til at dette kan nyttes som

en langsiktig strategi for utformingen av det fremtidige forsvar. Forsvarsstudie 07 er således et tankespill fra forsvarssjefens side, ment som et fagmilitært innspill overfor forsvarsministeren og Regjeringen sett ut fra de subjektive kriterier forsvarssjefen ser som vesentlige i planleggingen av Forsvarets utvikling i perioden 2009-2012. Således vil ikke Forsvarsstudie 07 bli fremlagt for noen politisk behandling. Forsvarskommisjonen skal derimot danne et grunnlag for langsiktig strategisk planlegging av Forsvaret for perioden frem til 2020. Dette innebærer at forsvarskommisjonen på et bredt grunnlag skal fremkomme med et politisk forankret strategisk forslag til Regjeringen om det fremtidige forsvar. Forsvarskommisjonens fremlegg vil således bli gjenstand for politisk behandling og vil derfor være et viktig grunnlag for fremtidig forsvars- og sikkerhetspolitikk.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen opprette en bredt sammensatt forsvarskommisjon for å trekke opp forslag til retningslinjer for Forsvarets utvikling frem til 2020.

8. februar 2006